

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ STOЈАNOVIĆ ПРОТИВ ХРВАТСКА

(Жалба бр. 23160/09)

ПРЕСУДА

*Оваа верзија беше поправена на 5 ноември 2013
во согласност со член 81 од Деловникот на судот.*

СТРАЗБУР

19 септември 2013

ФИНАЛНА

17/02/2014

*Оваа пресуда стана конечна согласно член 44§ 2 од Конвенцијата. Истата
може да подлежи на редакциски измени.*

Во случајот Stoјanović против Хрватска,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел) заседавајќи во судски совет во состав:

Isabelle Berro-Lefèvre, *претседател*,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, *судиш*,

and Søren Nielsen, *секретар на одделот*,

Расправајќи на затворена седница на 27 август 2013,

Ја донесе следнава пресуда која беше усвоена на истиот датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот е инициран со жалба (бр. 23160/09) против Република Хрватска, поднесена до Судот во согласност со член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) од страна на хрватскиот државјанин г-дин Josip Stoјanović („жалител“), на 1 март 2009.

2. Жалителот бил застапуван од г-ѓа S. Gašić, адвокат од Загреб. Хрватската влада („Владата“) беше застапувана од нејзиниот агент, г-ѓа Š. Stažnik.

3. Жалителот особено се жалел дека неговото право за слобода на изразување било прекршено кога од домашните судови му било наредено да плати оштета за клеветата на политичар.

4. На 10 ноември 2010 жалбата била доставена до Владата. Исто така било одлучено да се решава по допустливоста и основаноста на жалбата во исто време (член 29 § 1).

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

5. Жалителот е роден во 1940 и живее во Загреб.

6. На 4 април 1997 неделното списание *Imperijal* (*Имперујал*) објавил две статии со наслов “By exposing H.’s machinations I did not set up HDZ“ („Изложувајќи ги махинациите на Х, јас не го наместив ХДЗ“) и “Dr I.V. fiercely attacked Dr. Josip Stojanović“ („Др И.В. жестоко го нападна Др. Јосип Стојановиќ“). На насловната страна на списанието го имаше насловот: “By exposing H.’s machinations I did not set up President T.“ („Изложувајќи ги махинациите на Х, јас не го наместив Претседателот Х.“).

7. На 2 мај 1997 *Imperijal* (*Имперујал*) објавил трета статија со наслов “H. gets involved again“ („Х повторно е вклучен“).

8. Првата статија содржела интервју со жалителот во кое тој ја критикувал политиката на својот колега од истата владеачка политичка партија, ХДЗ, г-дин А.Х., кој тогаш бил Министер за здравство.

9. Втората статија репродуцирала телефонски разговор помеѓу жалителот и генералниот секретар на неговата партија, Др I.V. Авторот на статијата тврди дека го слушнал разговорот. Според статијата, Др I.V. го повикал жалителот од седиштето на партијата да се спроведе партиска дисциплина барајќи од него да повлече некои изјави дадени во претходното интервју за истото списание и да се воздржи од понатамошна јавна критика кон А.Н. Статијата кажува дека жалителот, меѓу другото, го кажал следново:

„... Вие се однесувате како комунист: „Кој не е со нас е против нас“ ... Зошто се крие од јавноста дека А.Н. покрај министерската плата, управува со 10 надзорни одбори и добива многу пари за тоа? ... Покрај тоа, Вие добро се сеќавате на неговата изјава кога тој изјави дека се додека тој е Министер Stojanović нема да стане професор...“

10. Третата статија тврди дека А.Н. бил член на извршниот одбор на приватна поликлиника која била првата здравствена установа во Хрватска опремена со МРИ ренген. Понатаму вели дека Министерството за здравство одбило да даде дозвола за работа на друга слична установа која би го имала истиот апарат, и дека А.Н., како Министер за здравство, ја искористил својата политичка позиција да ја спречи конкуренцијата.

11. На 16 септември 1997 г-дин А.Н. поднел граѓанска тужба против компанијата која го издава списанието *Imperijal (Империял)*, Империял Медиа АД (во понатамошниот текст: „издавачката компанија“) и жалителот, во Општинскиот Суд во Загреб. Тој побарал судска наредба со која обвинетите ќе треба да му исплатат 250.000 хрватски куни како надомест за нематеријална штета. Тој тврдел дека обвинетите ја нарушиле неговата репутација, посочувајќи кон неговите активности како „махинации“, како и објавувајќи неистинити изјави дека управува со 10 хадорни одбори, дека не би дозволил на жалителот да стане професор, и дека ја искористил својата политичка позиција да ја одбие лиценцата на приватна поликлиника со цел да ја спречи конкуренцијата,

12. На сослушувањето на 18 декември 1998 судот го ислушал жалителот, кој признал дека добил телефонски повик од Др I.V. под истите околности опишани во втората статија но дека, спротивно на она што била напишано во статијата, тој го кажал следново:

„... Јас си ги плаќам своите сметки, додека многумина управуваат со голем број надзорни одбори, примаат надоместок за тоа и имаат други привилегии..“

Жалителот тврди дека не го споменал А.Н. Тој понатаму сведочел:

„Јас исто така (потсетил) Др I.V. во таа прилика... дека А.Н. ми се закануваше на тркалезната маса на ХДЗ (за здравствена грижа, на 9 октомври 1996)... дека јас никогаш нема да станам професор бидејќи не ги поседувам професионалните или научни квалитети и (поради тоа) дека не бев стручњак.“

13. Во текот на постапката судот исто така дошол до записник од дискусијата одржана на тркалезната маса за здравствена грижа на ХДЗ на 15 октомври 1996. Релевантниот дел од записникот гласи:

„ А.Н.: Во поглед на тоа дека мојот поранешен колега Josip Stojanović не е стручњак... (и) неговата клевета во поглед на изборот на (наводно) лоша технологија, дека технологијата била избереана, во неговата област на експертиза, радиологија, од страна на членови од Здравствената Асоцијација на Хрватска, (особено) нејзиниот радиолошки отсек, кои патем се редовни универзитетски професори, што Josip Stojanović никогаш нема да биде поради немање професионални и научни квалитети.“

14. На 17 април 2000 Општинскиот Суд издал пресуда, одобрувајќи го барањето на тужителот во делот кој се однесувал на издавачката компанија. Односно, тој констатирал дека издавачката компанија објавувајќи ги трите статии ја нарушила репутацијата на А.Н. Затоа Судот и наредил на издавачката компанија да ја објави пресудата во своето неделно списание *Imperijal (Имперујал)*, да му исплати на А.Н. 70.000 хрватски куни како надомест за нематеријална штета, заедно со законската затезна камата која тече од донесувањето на пресудата се до исплатата, како и да му исплати на А.Н. 17.138 хрватски куни за трошоци. Од друга страна, Судот го отфрлил барањето на А.Н. во однос на жалителот, поради не изнаоѓање на докази дека жалителот го овластил објавувањето на првата и втората статија. Бидејќи третата статија била напишана од новинар на *Imperijal (Имперујал)*, таа не била земена во предвид во спорот поради тоа што жалителот не можел да биде одговорен за нејзината содржина. Тој дел од пресудата гласи:

„Барањето на тужителот е целсоно основано во однос на прво обвинетиот (издавачката компанија) и целосно неосновано во однос на второ обвинетиот (жалителот).“

Надвор од спорот е дека (жалителот) дал интервју на V.B., новинар од неделникот *Imperijal* (*Империял*), кое било објавено во изданието со бр.6 на 4 април 1997 со наслов: („Изложувајќи ги махинациите на X, јас не го наместив ХДЗ“. Исто така неспорно е дека во тоа интервју (жалителот) го искажал својот став кон ситуацијата во здравствениот сектор на Хрватска, каде тој нагласил дека лично нема ништо против својот колега А.Н., но дека тие не се согласуваат во однос на концептот и стратегијата на здравството. (Жалителот) во своето сведочење изјавил дека тој не го одобрил тоа интервју иако стои зад секој збор во него, но дека тој не го избрал насловот и не знаел кој го направил тоа. Тој додал дека зборот „махинации“ од насловот на ова интервју не е ставен во насловот со лоша намера, и тоа не се однесувало на тужителот лично, и бидејќи тој не бил цел на интервјето.

Тужителот, во изјавата од барањето, тврди дека во однос на ова интервју тој не бил навреден од насловот туку од текстот.

Од сведочењето на авторот на оваа статија, V.B., произлегува дека тој го осмислил насловот врз основа на зборовите и аргументите употребени од страна на (жалителот) во таа прилика и во нивните дискусии за ситуацијата во здравството, и дека (жалителот) немал никаков приговор во однос на насловот кога бил информиран за истиот преку телефон пред интервјето да биде објавено.

Дел 2, став 8 од Законот за информации од јавен карактер вели дека овластувањето е дозвола за објавување во пишана или усна форма, доколку постои аудио снимка од усното овластување.

Како и да е, овој случај не се однесува на овластеното интервју, уште помалку на овластувањето за неговиот наслов, бидејќи (жалителот) тврди дека тој не го овластил, а и прво обвинетиот не поднел никакви докази дека тој го сторил тоа. Иако новинарот V.B. тврди дека постои овластување, (самиот) тој не е сигурен за тоа кога започнал (со своето сведочење) дека „*тоа интервју, како што се сеќавам, беше овластено.*“

Останува фактот дека насловот го поврзува зборот „*махинации*“ со тужителот, кој, според тужителот, особено го засега поради тоа што тоа посочува на него како лоша личност...

Бидејќи повеќемина од луѓето го разбираат зборот „*махинација*“ како нешто негативно, бидејќи се поврзува со интрига, измама и лукавство, во тој поглед

разбирливо е да се очекува од тужителот да претрпи душевна вознемиреност како резултат на рушење на неговиот углед и чест. Затоа, судот утврди дека прво обвинетиот е одговорен за штетите. треба да се истакне дека употребата на аваков тежок збор кој очигледно бил користен само за сензационалниот ефект и да привлече читатели, и, поради истата причина е на насловната страна, не може да биде оправдана тврдејќи дека таа е субјективно мислење во делот на авторот кон работата и личноста на тужителот. Уште повеќе поради тоа што во текстот на интервјуто не се презентирани никакви аргументи во таа насока. Во спротивно, (жалителот) тврди дека тој лично нема ништо против својот колега А.Н., но дека тие не се согласуваат во однос на концептот и стратегијата на здравството. Во своето сведочење (жалителот) иста така изјавил дека таквиот наслов не било цел на тоа интервју.

Во поглед на втората ... статија, која е интерпретација на телефонскиот разговор меѓу Др I.V.и (жалителот) судот исто така утврдил дека постојат изјави кои штетат на угледот, честа и достоинството на тужителот. (Тоа е поради тоа што) авторот, ставајќи ги овие зборови во устата на (жалителот), посочува на тоа се чувало како тајна тоа што тужителот покрај својата министерска плата, добивал многу пари од други десет надзорни одбори. Како и да е, (жалителот) во своето сведочење тврди дека во телефонскиот разговор, кога зборувале за вклученоста на многумина во надзорните одбори, тој никогаш не го споменал името на тужителот...

(Жалителот) исто така во својата изјава вели дека во телефонскиот разговор со Др I.V. тој споменал дека ... тужителот всушност му кажал на тркалезната маса на ХДЗ дека тој никогаш нема да стане професор бидејќи не поседувал професионални и научни квалитети. Иако (жалителот) можел да ги разбере овие зборови на тужителот како закана, бидејќи тужителот ги изговорил додека бил Министер за здравство, тоа јасно произлегува од минутите на првата седница на ХДЗ на 15 октомври 1996, каде (жалителот) вели дека овие изјави произлегуваат од контекстот на дискусијата на партијата за ситуацијата во здравството, каде тужителот, зборувајќи за технологијата во здравството, за која (жалителот) изјавил дека била лоша, изјавил дека истата била избрана од членови на Здравствената Асоцијација на Хрватска, кои биле редовни универзитетски професори, она што обвинетиот никогаш нема да биде бидејќи не ги поседувал (релевантните) професионални и научни квалитети.

Бидејќи ова субјективно мислење на тужителот во поглед на професионалните и научни квалитети на (жалителот) е дадено на затворена политичка дискусија и се јавува во контекст на засегнатата статија во списание со зборовите „се додека сум Министер“, очигледно е дека тужителот на тој начин бил отсликан како личност која ја користи својата политичка позиција за да им наштети на другите.

Со оглед на тоа дека (жалителот) не го избрал насловот на засегнатото интервју, ниту пак зборот „махинации“ бил споменат во текстот, и со оглед на тоа дека тој не го овластил интервјуто, а особено не неговиот наслов, и со оглед на тоа дека тој не му дозволил на авторот да го објави новинарското толкување на телефонскиот разговор меѓу него и Др I.V., туку тој всушност забранил негово објавување, и со оглед на тоа дека телефонскиот разговор не бил спроведен на начин на кој бил објавен (презентиран во статијата)... жалбата на тужителот против (жалителот) е утврдена за неоснована, бидејќи однесувањето на (жалителот) не довело до објавување на изјавите кои наштетиле на честа и достоинството на тужителот.

Всушност, од изјавите на сите присутни сведоци, според (жалителот) присутни во просторијата каде тој зборувал на телефон со др I.V., односно, од изјавите на сведоците I.B., N.L. и M.K., кои Судот ги прифатил како точни бидејќи биле убедливо презентирани, следува дека V.B. тоа време седел во соседната соба и можел да го слушне она што (жалителот) го зборувал, бидејќи звучникот на телефонот не бил вклучен, односно такви звучници не постојат во болница. Покрај тоа тие изјавиле дека (жалителот) тогаш не го споменал името на тужителот: ова било потврдено од Др I.V., кого Судот исто така го сослушал како сведок. Понатаму, (жалителот) во своето сведочење изјавил дека по објавувањето на телефонскиот разговор тој не одрекол тоа во *Imperijal (Имперујал)* но го сторил тоа неколку пати на други начини и во медиумите. (Тој сведочел дека) веднаш по објавувањето тој здорувал со главниот уредник на *Imperijal (Имперујал)*, г-ѓа I.D., предупредувајќи ја дека не изјавил ништо од тоа што било објавено (од она што му се припишувало) на што таа одговорила дека тоа не било голема работа. треба да се напомене дека I.D., која била сослушана од Судот како сведок, не ја исклучила веројатноста дека (жалителот) имал забелешки по објавувањето на тој текст.

Поради овие причини, Судот не можел да го прифати како точно сведочењето на V.B., според кого ова ова интервју било овластено, бидејќи (ако е така) прво

обвинетиот сигурно ќе имал доказ (како поддршка) за тоа. Судот не може да го прифати ни (сведочењето на V.B. во делот кога вели дека) тој го слушнал целиот телефонски разговор бидејќи звучникот бил вклучен, и дека (жалителот) не му забранил да го објави тој разговор. (Тоа е) поради тоа што сведокот I.B. сведочел дека по разговорот тој го видел (жалителот) како се расправа со V.B. кажувајќи му да не објавува ништо се додека тој писмени не го одобри тоа, писмено одобрение кое прво обвинетиот не го донел за време на постапката.“

15. По однос на жалбата од страна на тужителот, на 30 април 2000 Државниот Суд на Згреб (*Županijski sud u Zagrebu*) донесе прво-степенa пресуда намалувајќи го износот на штети и трошоци кои издавачката компанија треба да ги исплатат на A.H. на 50,000 хрватски куни и тросоци од 12,241.60 хрватски куни. Како и да е, тој ја укина прво-степената пресуда во делот на жалителот, во однос на неговата одговорност за првата и втората статија, и го вратил предметот назад за повторно решавање. Делот од пресудата гласи:

„Во одговор на аргументите во жалбата во однос на (недостатокот на) овалстување, (судот забележува дека) неговото значење е дозвола да се објави разговорот или изјавата. Затоа, неговата цел е да го заштити интервјуируаниот во поглед на содржината на неговите или нејзините изјави.

Како и да е, прашањето за овластување може да се јави во (контекст) на граѓански постапки за штети покренати против издавачот од страна на трета личност која е оштетена од објавениот текст.

Несомнено е дека (спорното) интервјуто не било овластено според значењето на дел 2(8) од Законот за информации од јавен карактер, додека интерпретацијата на телефонскиот разговор... е информација, која по (својата) природа не бара овластување.

...

... [Прво-степенитот] суд ја заснова својата одлука (во делот за разрешување на постапката против (жалителот)) на наодот дека жалителот не само што не дозволил објавување, туку и му забранил на новинарот да ја објави содржината од телефонскиот разговор со Др I.V.

Тој наод не е јасен. Не е јасен бидејќи (жалителот)... изјавил дека телефонскиот разговор не се одвивал како што било објавено. Тој исто така изјавил дека новинарот V.B. можел да слушне дел од содржината на разговорот, односно само неговиот дел од истиот. На тој начин, доколку тој (новинарот) не можел да слушне се и (дури) доколку (жалителот) не ги споменал фактите кои се појавуваат во објавениот текст, (прво-степенниот) суд трбало да разјасни зошто (жалителот) му забранил на новинарот да пишува за телефонскиот разговор.

Доколку е вистина дека тој никогаш не го кажал (она што било објавено) (или не кажал се од тоа) било потребно да се открие зошто тој не го негирал тоа.

На крај, се наметнува прашањето зошто тој ја прекинал својата работа со пациентот и имал телефонски разговор со Др I.V. во непосредна близина на новинарот, наместо да го одложи разговорот за подоцна.

Изјавите на сведоците кои наводно биле таму за време на телефонскиот разговор не биле испитани од страна на прво-степенниот суд согласно дел 8 од Законот за парнична постапка. Наместро тоа, судот судот ги репродуцира тие изјави и ги оцени како „*точни и убедливи*“.

Доколку ги испитал согласно законот, би забележал дека сведочењето на N.L. покажува дека I.B. не бил таму, и дека таа (N.L.) не обрнала внимание на содржината на телефонскиот разговор.

Исто така би забележал дека сведокот I.B. изјавил дека во телефонскиот разговор не биле споменати ниту надзорните одбори ниту A.H. Сведочењето на M.H било исто...

Во спротивно на овие сведоци, (жалителот) изјавил дека во телефонскиот разговор било (всушност) дискутирано за надзорните одбори и надоместокот приман од нивните членови, и дека во разговорот тој го споменал A.H. во поврзаност со „*закани*“ по развојот на неговата кариера.

Кон ова треба да се додаде дека (жалителот) исто така изјавил дека зборот „*махинации*“ со однесувал на тоа како A.H. се однесувал лично кон него.

Прво-степенниот суд не успеал да ги испита сите горе споменати.“

16. На јули 2002 Стопанскиот Суд во Загреб (*Trgovački sud u Zagrebu*) отворил (резиме) за стечајна постапка на издавачката компанија и истиот ден ја затворил утврдувајќи дека средставата на

компанијата не биле доволни да се покријат трошоците од стечајната постапка. На 15 април 2003 истиот суд ја избришал компанијата од регистарот на трговски друштва.

17. Во продолжената парнична постапка за клевета, на сослушувањето одржано на 21 мај 2003 судот повторно го ислуша жалителот, кој, во поглед на телефонскиот разговор меѓу него и Др I.V., изјавил дека во тој разговор ги споменал надзорните одбори велејќи:

„... Јас не ја земам мојата плата од (политичката) партија ниту управувам со десетина надзорни одбори и земам надоместок за тоа...“

Кога судијата го прашал дали тогаш го споменал името на тужителот, жалителот одговорил:

„Не, но одговарајќи на прашањата на Др I.V. јас споменав Министерот за здравство, а во тоа време тужителот беше Министер за здравство.“

На прашањето дали тогаш му кажал нешто на Др I.V за наводните закани од страна на Министерот за здравство дека тој никогаш нема да стане професор, жалителот одговорил:

„Др I.V . ме праша зошто тужителот ми се заканувал, на што јас одговорив дека тој треба да го прочита записникот од .... состанокот тркалезната маса на ХДЗ за реформите во здравството од 15 октомври 1966. Јас точно не се сеќавам дали сум кажал нешто друго во одговор на тоа прашање.“

18. На 21 мај 2003 општинскиот Суд во Загреб донел пресуда, наредувајќи му на жалителот да му плати на А.Н. 30,000 хрватски куни како надомест за нематеријална штета, заедно со законската затезна

камата која тече од усвојувањето на пресудата се до исплатата, и 23,088 хрватски куни за трошоците.

19. Судот утврдил дека зборот „махинации“ несомнено има негативна конотација и посочува на нечесно однесување. Неговата употреба да ги опише активностите на тужителот наштетило на неговото достоинство, чест и углед предизвикувајќи му исто така душевна болка. Бидејќи во своето сведочење пред судот жалителот изјавил дека тој се согласил со насловот на првата статија кој го содржел оспорениот израз, ирелеванатно е дали тој го употребил истиот во неговото интервју или дали насловот на статијата бил формулиран од новинарот кој го правел интервјуто. Всушност, судот го смета следново:

„Надвор од спорот е дека обвинетиот (жалителот) му дал интервју на V.B., новинар на неделникот *Imperijal (Имоеријал)*, кое било објавено во изданието бр.6 од тој неделник на 4 април 1997 по насловот : „Изложувајќи ги махинациите на X, јас не го наместив ХДЗ“. Неспорно е и дека во тоа интервју обвинетиот го искажал својот став кон ситуацијата во секторот за здравство на Хрватска во тоа време, каде тој не се согласува со тужителот, кој тогаш бил Министер за здравство, во поглед на концептот и стратегијата на здравството. Во изјавата тужителот тврди дерка во однос на тоа интервју тој бил навреден од насловот, не од текстот. Не е јасно кој го осмислил насловот на интервјуто, дали обвинетиот го овластил ова интервју, вклучувајќи го и насловот, и дали обвинетиот имал телефонски разговор со Др I.V. во присуство на новинарот V.B., чија содржина била објавена како интерпретација на разговорот од страна на новинарот, и дали обвинетиот му дал дозвола на новинарот да ја објави (содржината на) телефонскиот разговор, и на крај дали изјавите дадени од обвинетиот за време на телефонскиот разговор, ако (сушност) и биле дадени, биле точни како објавените.

Од сведоштвото на авторот на таа статија, V.B., произлегува дека тој го осмислил насловот врз основа на зборовите и аргументите кажани од (жалителот) тогаш и во нивните разговори во поглед на ситуацијата во

здравството, и дека (жалителот) немал приговор кон насловот кога бил информиран за истиот преку телефон пред објавување на интервјуто.

Судот го прифатил ова сведоштво како точно, бидејќи обвинетиот во своето сведочење самиот изјавил дека, иако не го одобрил интервјуто, тој стоел зад секој збор во него и бил подготвен истото да го потпише, и дека, иако не го избрал насловот за интервјуто, го прифатил бидејќи верувал дека зборот „*махинации*“ не бил вклучен во насловот со лоша намера, и дека тој се однесувал на однесувањето на тужителот лично кон него, и дека тој го интерпретирал значењето на зборот како измама, лукавство, итрина, сплетка.

Бидејќи зборот „*махинации*“ несомнено има негативна конотација и посочува на нечесно однесување, разумно е да се очекува дека тужителот претрпел дужевна болка како резултат на нарушување на неговото достоинство, чест и углед. Затоа е потребно да се утврди дека обвинетиот е одговорен за штетата, независно дали тој го употребил овој тежок збор во интервјуто посочувајќи кон тужителот или дали тој бил вметнат во насловот од страна на ... авторот. Вака е поради тоа што обвинетиот обвинетиот не негирал дека го употребил овој израз и овој опис на тужителот, во спротивно, за време на постапката тој изјавил дека се согласил со насловот...“

20. Судот исто така утврди дека наводите дека тужителот управувал со десет надзорни одбори и дека тој рекол дека некогаш нема да дозволи жалителот да стане професор се додека тој е Министер, исто така му наштетиле на неговото достоинство, чест и углед. Првиот навод го прикажува тужителот како личност која ужива во богатиот живот со големи заработувачки, додека другите немаат ниту денар за леби додека здравството било во критична финансиска состојба. Вториот навод го отсликува тужителот како личност која ја користи својата политичка функција за да им наштети на другите. Судот понатаму утврди дека овие наводи се невистинити. Прво, тужителот не управувал со десет надзорни одбори туку на еден извршен одбор, за што не земал надоместок. Второ, тужителот никогаш не кажал дека жалителот нема да стане професор се додека тој бил Министер. Поточно речено, во една прилика тој му кажал на

жалителот дека нема никогаш да стане професор бидејќи не ги исполнува релевантните барања. Покрај аргументите на жалителот дека тој не го овластил објавувањето на содржината од телефонскиот разговор меѓу него и Др I.V. и дека втората статија не ја прикажува точно содржината од разговорот, судот сепак одлучи дека жалителот е одговорен за повреда на угледот на А.Н. Меѓу другото, тој утврди дека дури ако авторот на втората статија самиот ја осмислил содржината на телефонскиот разговор, ова не го исклучува жалителот од одговорност, поради тоа што, знаејќи дека статијата содржи неистинити нешта би можело да се очекува тој да ги одрече објавените клевети како неточни и да го замоли списанието да го објави неговото одрекување. Всушност, судот се изјасни вака:

„Во поглед на втората ... статија, која е интерпретација на телефонски разговор меѓу Др I.V. и обвинетиот, судот утврди дека истата содржи изјави штетни по угледот, честа и достоинството на тужителот. (Ова е) поради тоа што авторот, ствајќи му ги зборовите во уста на обвинетиот, тврди дека се криело од јавноста дека, покрај неговата министерска плата, тужителот земал многу пари од управувањето со десет други надзорни одбори. Како и да е, обвинетиот во своето сведочење тврди дека во телефонскиот разговор, кога зборувал за вклученоста на многумина во надзорните одбори, тој никогаш не го споменал името на тужителот...

Обвинетиот во своето сведочење исто така изјавил дека во телефонскиот разговор со Др I.V. тој споменал ... дека тужителот всушност му кажал на тркалезната маса на ХДЗ дека тој никогаш нема да стане професор бидејќи не ги поседувал професионалните и стручните квалитети. Иако обвинетиот ги разбрал овие зборови како закана, бидејќи тужителот ги кажал додека тој бил Министер за здравство, јасно произлегува од записникот од првата седница на ХДЗ тркалезната маса за здравство одржана на 15 октомври 1996, дека овие изјави се извадени од контекстот на партиската дискусија за ситуацијата на здравството, каде тужителот, зборувајќи за технологијата, за која обвинетиот смета дека е лоша, изјавил дека истата ја избрале членовите од Здравствената Асоцијација на Хрватска, кои биле редовни универзитетски професори, нешто што обвинетиот

никогаш нема да биде поради немањето на (релевантните) професионални и научни квалитети.

Бидејќи, ова субјективно мислење од страна на тужителот во однос на професионалните и научни квалитети на обвинетиот било дадено на затворена партиска дискусија и излегло од контекст во спорната статијата во списанието со зборовите „се додека сум јас Министер“, очигледно е дека на тој начин тужителот бил претставен како личност која ја користи својата политичка функција да им наштети на другите.

Поради тоа што информацијата во новинарската интерпретација на телефонскиот разговор меѓу Др I.V. и обвинетиот несомнено го повредила достоинството, честа и угледот на тугениот, без оглед на тврдењето дека обвинетиот не му дал дозвола на новинарот да го објави тој разговор и дека разговорот не се случил на начинот на кој истиот бил објавен.

Судот не може да ја утврди точната содржина на тој телефонски разговор од сослушувањето на сведоците кои, според обвинетиот, биле присутни во просторијата каде тој зборувал на телефон со Др I.V., или од сослушувањето на Др I.V. како сведок.

Всушност, Др I.V. изјавил дека тој не се сеќава дали обвинетиот за време на телефонскиот разговор му кажал дека тужителот управува со десет други надзорни одбори и земал многу пари за тоа. Тој исто така смета дека обвинетиот никогаш не му кажал дека тужителот го спречува да стане професор. Тој исто така изјавил дека знаел за статијата во списанието и дека не ја одрекол, за што сега жали. Тој знаел дека обвинетиот често ја критикувал состојбата во здравството додека тужителот бил Министер за здравство, и истакнал дека обвинетиот го правел тоа без (добри) аргументи.

Од друга страна, сведокот I.B. изјавил дека, иако бил присутен за време на телефонскиот разговор, не слушнал, ниту пак можел да слушне, што кажувал Др I.V., бидејќи немало звучник. Ниту пак дека го слушнал името на тужителот или споменувањето на надзорните одбори. Како и да е, сведокот N.L., кој присутен за време на телефонскиот разговор и кој не обрнал внимание на содржината, тврди дека немало никој во таа просторија освен обвинетиот и таа.

Сведокот M.K. исто така негира дека тужителот или надзорните одбори биле споменати во телефонскиот разговор.

Во поглед на фактот дека сите овие сведоци тврдат дека звучникот не бил вклучен, како што тврди и обвинетиот, судот не го прифаќа сведочењето на V.B., кој го тврди спротивното. Сепак, сведочењето на овој сведок било прифатено во делот каде тој изјавува дека веднаш по разговорот обвинетиот му објаснил дека разговарал со Др I.V., и дека тој не го прашал обвинетиот за посебно овластување да го објави тој разговор, бидејќи било логично дека обвинетиот знаел дека разговорот ќе биде објавен како дадено објаснување, и дека по објавувањето на тој разговор, обвинетиот нема да му биде лут и ќе продолжат со работата заедно.

Факт е дека обвинетиот самиот признал во своето сведочење дека имал телефонски разговор со Др I.V., знаејќи дека новинарот V.B во тоа време седел во спротивната соба, каде бил свесен дека новинарот може да го слушне разговорот. (Обвинетиот) го потврдил ова изјавувајќи дека по разговорот тој му забранил на новинарот V.B да го објави тоа.

Од друга страна, пак, обвинетиот категорично тврди дека звучникот не бил вклучен за време на телефонскиот разговор бидејќи такви телефонини немало во нивната институција. Поради таа причина, новинарот V.B не можел да слушне ниту дел од разговорот, односно она што го кажува (обвинетиот), а не она што го кажувал Др I.V., додека, спротивно на ова, во статијата во списанието објавен е целиот телефонски разговор, вклучувајќи ги и зборовите на Др I.V.. Ова значи дека обвинетиот веднаш по разговорот му објаснил на новинарот V.B што било кажано во тој разговор, за да може да го објави. Но дури и ако новинарот V.B самиот го смислил телефонскиот разговор, односно, без никакво објаснување од обвинетиот, не може да го исклучи обвинетиот од одговорноста, бидејќи можело да се очекува обвинетиот да ги негира тие тврдења, дури и поради тоа што во своето тој самиот го нарекол „срдлив натпис“. Како и да е, обвинетиот не го направил тоа, и вакво негирање не било објавено, ниту пак обвинетиот има некаков пишан записник од разговорот со главниот уредник на *Imperijal (Имперујал)* (во кој тој изјавил) дека статијата не е вистинита. Главниот уредник на *Imperijal (Имперујал)* I.D., сослушан како сведок, изјавил дека тој не се сеќава дали обвинетиот зборувал со неа по објавувањето на текстот, иако таа неколку пати зборувала со него преку телефон, и затоа таа не ја исклучува веројатноста дека обвинетиот направил забелешки по објавувањето на текстот. “

21. Определувајќи го износот за нематеријална штета, судот ги зел во предвид дека 2,638 копии од изданието на *Imperijal (Имперујал)* во кои било објавена спорната статија биле продадени. Всушност, по основ надоместок за штета, судот се изјаснил:

„Од сведочењето на тужителот, што тужителот го прифатил како... многу убедливо, следи дека објавувањето на овие изјави го навредиле, земајќи ја во предвид функцијата која ја имал тогаш, бидејќи неговото Министерство имало скромни финансиски средства и неговиот проект би преживеал само со строга финансиска дисциплина. Ефектот на објавувањето на оваа статија резултирал во губење на довербата на луѓето во здравството, кои работеле за оскудни плати. Ова се рефлектирало и во болницата, каде тој работел како доктор, бидејќи пациентите, губејќи ја довербата, почнале да посетуваат други доктори, додека студентите од Медицинскиот Факултет каде предавал, му дофрлувале: „Читате ли *Imperijal (Имперујал)*? И Вие не учите за етика!“ Сето ова негативно влијаело и врз неговото семејство поради тоа што некои пријатели започнале да им го вртат грбот, и примале непријатни анонимни телефонски повици. Тужителот изјавил дека не барал медицинска помош за вознемиреноста која ја претрпувал, бидејќи, како доктор, сам си ги припишувал лековите, за тоа што тогаш се чувствувал многу лошо и не можел да спие.

Поради тоа што тужителот не побарал медицинска помош за вознемиреноста и поради ова немал релевантна медицинска документација, судот сметал дека не било потребно да се побара мислење на стучно лично за времетраењето и интензитетот на неговото страдање, имајќи ја во предвид содржината на статијата и јавната функција која тогаш ја имал тужителот, разбирливо е дека како резултат на тоа тој претрпел интензивна душевна вознемиреност.

Со оглед на тоа дека обвинетиот дејствувајќи на овој начин сериозно ја нарушил честа, угледот и достоинството на тужителот, предизвикувајќи му вознемиреност, согласно дело 200 од Законот за облигациони односи (1978)... да му исплати надоместок за причинетата штета на тужителот во износ од 30. 000 хрватски куни, додека во поглед на фактот дека овие изјави биле објавени во неделниот *Imperijal (Имперујал)*, и .... 2.638 копии од тоа издание биле продадени.“

22. Со одлуката од 21 јули 2005 Општинскиот суд во Загреб ја корегира пресудата од 21 мај 2003 (види, точка 18 горе) наредувајќи му не само на обвинетиот туку и на издавачката компанија, да му исплатат заедно и поединечно 30.000 хрватски куни на А.Н. како надомест за нематеријална штета, заедно со затезната камата која почнува да тече од усвојување на пресудата се до исплатата, и 23.088 хрватски куни за трошоците.

23. На 8 ноември 2005 Општинскиот суд во Загреб ја отфрлил жалбата на жалителот и ја потврдил прво-степената пресуда од 21 мај 2003 како корегирана со одлуката од 12 јули 2005. релевантниот дел од таа пресуда гласи:

„Аргументите покренати во жалбата не се добро утврдени, бидејќи прво-степенниот суд ги потврди фактите од случајот како целосни и точни, и правилно го применил материјалното право.

Затоа, прво-степенниот суд правилно ги испитал понудените докази ... и утврдил дека обвинетиот искажал многу навреди против тужителот (од кои сите биле објавени во печатот), каде тој ја повредил неговата чест, углед и достоинство, како резултат на што тужителот претрпел сериозна вознемиреност... Прво-степенниот суд го утврдил ова не само од сведочењето на сведокот V.B туку ид сведочењето на самиот обвинет, кој изјавил дека иако објавеното интервју во списанието *Imperijal (Имперујал)* насловено: „Изложувајќи ги махинациите на X, јас не го наместив Претседателот X.“ не било овластено, тој стоел зад секој објавен збор то таа статија...

Како што прво-степенниот суд веќе утврдил дека обвинетиот искажал навреди против тужителот, повредувајќи ја (неговата) чест, углед и достоинство, тој правилно му додел на тужителот надомест за штетата за претрпената вознемиреност во износ од 30.000 хрватски куни, според критериумите во делот 200 од Законот за облигациони односи.

Всушност, во овој случај прво-степенниот суд, оценувајќи дали надоместокот е во ред, и неговиот износ, ги имал на ум (сите) околности на случајот, кои во овој случај се навреди кажани против тужителот, кој во тоа време бил Министер за здравство, особено, личност која на хрватската јавност и била добро позната, ... личност со висок интегритет во својот професионален живот, истакнат во

својата професија и во општествената инволвираност. Затоа искажаните навреди особено ја повредиле честа и угледот на тужителот како таква личност, како резултат на што тој претрпел сериозна вознемиреност.

Затоа износот на надоместокот бил... соодветен на сериозноста на вознемиреноста како резултат на ова нарушување на неговата чест и углед.“

24. На 13 февруари 2006 жалителот му исплатил 74,622.33 хрватски куни на А.Н. по основ на долг од пресуда.

25. Жалителот потоа поднел уставна жалба до Уставниот суд на Хрватска (Ustavni Sud Републике Hrvatske) против второстепената пресуда, наведувајќи, меѓу другото, повреда на неговото уставно право на слобода на изразување.

26. На 24 јуни 2008 Уставниот Суд ја одбил жалбата на жалителот и пресудата ја издал на неговиот застапник на 3 септември 2008. Релевантниот дел од таа одлука гласи:

„Жалбата наведува прекршување на членовите ... и 38 од Уставот...

Основните судови без сомнение утврдиле дека објавувањето на спорните статии ги повредило честа и угледот на тужителот, како резултат на што тој претрпел душевна вознемиреност. Затоа, во парничната постапка спроведена во согласност со релевантните законски одредби, (уставните) права на жалителот не биле нарушени.“

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

A. Устав

27. релевантниот дел од Уставот на Република Хрватска (*Ustav Republike Hrvatske*, *Службен весник со бр*56/1990, 135/1997, 8/1998 (пречистен текст), 113/2000, 124/2000 (пречистен текст), 28/2001 and 41/2001 (пречистен текст), 55/2001 (коригендум)) гласи:

Член 16

“ (1) Правата и слободите можат да бидат ограничени само со закон со цел да се заштитат правата и слободите на другите, правниот поредок, јавниот морал или здравјето.

(2) Секое ограничување на правата и слободите треба да биде пропорционално со природата на потребата за ограничување во секој поединечен случај.

...

Член 38

“ (1) Слоботата на мисла и изразување е загарантирана.

(2) Слободата на изразување ги содржи слободата на печатот и другите медиуми, слободата на говор и јавно изразување, и слободното основање на сите медиуми институции.

(3) Цензурата е забранета. Новинарите имаат право на слобода на известување и пристап до информации.

(4) Правото на корекција е загарантирано за сите чии права се загарантирани со уставот или статут прекршен од јавен карактер.“

В. Закон за облигациони односи 1978*Релевантни одредби*

28. Закон за облигациони односи (*Zakon o obveznim odnosima*, службен весник на Социјалистичка федерална Република Југославија, бр. 29/1978, 39/1985 и 57/1989, и Службен весник на Република Хрватска бр. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 и 88/01 – каде во понатамошниот текст: „ Закон за облигациони односи 1978“), кој стапил на сила во периодот помеѓу 1 октомври 1978 и 31 декември 2005, бил законот кој ги регулира договорите и прекршоците. Според овој Закон, судовите имале право да доделат надомест за нематеријална штета, меѓу другото, преку повреда на нечиј углед и чест. Релеванстните одредби од Законот за облигациони односи гласат:

Основи за одговорност**Дел 154**

„Сркој кој ќе предизвика штета некому должен е да плати надомест за истата освен ако не се докаже дека штетата не настанала по негова или нејзина вина.“

Штега**Дел 155**

„Штетата е намалување на нечиј имот (материјална штета) или заштита од нејзино зголемување (загуба на профит), како и нанесување на физичка или ментална болка или страв (нематеријалан штета).“

...

V. НАДОМЕСТ ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА**Објавување на пресуда или корекција****Дел 199**

„Во случај на повреда на правата на личноста судот може да нареди, на трошок на причинителот на штетата, објавување на пресудата, или корекција, или да му нареди на причинителот на штетата да ја повлече изјавата која го причинила прекршувањето, или да нареди друг вид на надомест соодветен за постигнување на целта (со други зборови) надомест за штетите.“

Нематеријална штета**Дел 200**

„Судот може да додели нематеријална отштета за физичка болка, за ментална болка предизвикана од губење на убавините на животот, малформации на лицето, нарушувања на угледот, честа, слободата или правата на личноста или смрт на близок роднина, и за страв, доколку утврди дека околностите на случајот, особено од интензитетот на болка, болка или страв и нивното времетраење, го оправдуваат таквиот надомест, без оглед на надоместот за материјална штета, па дури и во отсуство на материјална штета.

При донесувањето одлука по основ на барање за нематеријална штета и нејзината висина, судот треба да ги земе во предвид ... целите на тие

оштетувања, како и тоа дека не треба да се фаворизираат аспирации кои се некомпатибилни со неговата природа и општествена намена.“

...

ОДГОВОРНОСТ НА НЕКОЛКУ ЛИЦА ЗА ИСТАТА ШТЕТА

Заедничка и индивидуална одговорност

Дел 206(1) и (4)

“ (1) Кога штетата е предизвикана од неколкумина личности заедно тие заедно и индивидуално се одговорни.

(4) Кога е сигурно дека штетата е предизвикана од двајца или повеќе личности кои на некој начин се меѓусебно поврзани, не е возможно да се утврди кој од нив ја предизвикал штетата, и затоа сите тие заедно и индивидуално ја сносат одговорноста.“

Надомест на исплатувачот

Дел 208

(1) Заедничкиот должник кој извршил исплата во износ поголем од својот удел во предизвиканата штета може да бараат надомест од секој од преостанатите должници [во однос на нивниот удел] на она што тој го платил во нивно име.

(2) Уделот треба да се исплати од страна на секој должник утврден од страна на судот, имајќи ја предвид сериозноста [степенот] на нивните вина и тежината на последиците кои произлегуваат од нивните акции.

(3) Доколку е невозможно да се утврди износот, секој должник е одговорен за еднаков удел, освен доколку чесноста во конкретен случај бара поинаку.“

С. Закон за јавни информации

29. Релевантниот дел од Законот за информации од јавен карактер (*Zakon o javnom priopćavanju*, Службен Весник бр. 83/1996, 143/1998 (коригендум), 96/2001 (амандман) и 69/2003 (пречистен текст)), кој тогаш бил на сила, гласи

Дефиниции на термини

Дел 2(7) и (8)

„(7) Интервју е разговор или изјава во пишана или усна форма наменета за објавување во медиумите.

(8) Овластувањето е дозвола да се објави во пишана или усна форма, доколку има аудио снимка за усното овластување.“

...

Главен уредник

Дел 14(2) и (3)

„(2) Главниот уредник [на информативниот медиум] е одговорен, согласно законот, за сите објавени информации.

(3) Одговорноста на главниот уредник посочена во точка 2 од овој дел се однесува на уредување на уредување на објавените информации (избор на наслов, поднаслов, текст под фотографија, итн.)“

...

Одговорност за штета

Дел 22

„(1) Издавачот кој предизвикува штета на друга личност објавувајќи одредени информации во медиумите е должен да плати надомест за тоа.

(4) Нематеријалната штета ќе биде надоместена со корегирање на невистинитите информации, објавувајќи ја нивната корекција и извинување и со исплата на правичен надомест за претрпената болка и вознемиреност, доколку истите се оправдани од нивниот интензитет и времетраење, во согласност со општите одредби на граѓанското право.

(5) Нематеријалната штета ќе биде надоместена од страна на издавачот кој, информирајќи за личниот или семејниот живот, или преку информации објавени во медиумите, ги прекршил приватноста, честа, угледот, честа на личноста или било кое друго уставно или законско заштитено право.“

Ослободување о одговорност за штета**Дел 23(1)**

„Издавачот не е одговорен за штетите:

...

1. ако информациите кои ја предизвикале штетата е овластено интервју,
2. ако информациите кои ја предизвикале штетата се базираат на:
  - вистинити факти, или
  - факти за кои издавачот има цврста основа да верува дека се вистинити и ги презел сите потребни мерки да ја провери нивната веродостојност, под услов да постои легитимен правен интерес во објавувањето на ваквите информации и авторот делувал во добра волја,
3. ...
4. ако информациите кои ја предизвикале штетата се вистинити и (ако) од околностите на случајот произлегува дека новинарот со сигурност сфатил дека оштетениот се согласил со нивно објавување.
5. ако спорните информации претставуваат субјективно мислење од страна на авторот, чие објавување е од интерес на јавноста, и ако информациите се дадени во добра волја.“

Објавување на корекција**Дел 31(1) и (2)**

„(1) Весниците и другите периодични списанија, како радио и телевизиските станици се должни да објават корекција на објавена информација.

(2) Правото да побара корекција на објавени информации му припаѓа на физичкото или правно лице чие достоинство, углед и чест, или некое друго право или интерес е прекршено од страна на објавување на неточни или нецелосни информации. Ако тие права или интереси се прекршени од страна на [објавувањето на] навредливи информации физичкото или правно лице има право да одговори на навредливите објавени информации.“

D. Кодекс на етика на хрватските новинари

30. Релевантниот дел од Кодексот на етика на хрватските новинари (*Kodeks časti hrvatskih novinara*, од 27 февруари 1993, тогаш применлив, гласи:

„Еден новинар е должен да објавува вистинити, балансирани и проверени информации. Тој или таа треба да ги наведат лицата или институциите од кои ги добиле информациите или изјавите. Тие имаат право да не го објават изворот на информации, но сносат морална, материјална (парнична) и криминална одговорност за објавените информации.“

E. Закон за парнична постапка

31. Релевантната одредба од Законот за парнична постапка (*Zakon o parničnom postupku*, Службен весник на Социјалистичка Федерална Република Југославија бр. 4/1977, 36/1977 (корегендум), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 и 35/1991, и Службен весник на Република Хрватска бр. 53/91, 91/1992, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11 и 148/11), гласи:

Дел 221а

„Доколку, врз основа на земените докази (дел 8), судот не може да утврди одреден факт со (поголем степен на сигурност), тогаш се води врз основа на постоењето (или непостоењето) на тој факт применувајќи ги правилата за товарот на докажување.“

...

5.а. Повторно отварање на постапката по конечната пресуда од страна на Европскиот суд за човекови права во Стразбург утврдувајќи прекршување на основните човекови права или слободи.

Дел 428а

„(1) Кога Европскиот суд за човекови права утврдил повреда на некое човеково право или на основните слободи загарантирани со Конвенцијата за

заштита на човековите права и основни слободи или дополнителни протоколи, ратификувани од страна на Република Хрватска, , во рок од триесет дена пред пресудата на Европскиот суд за човекови права да стане конечна, партијата може да поднесе петиција со судот на Република Хрватска кој во постапката првостепено пресудил со одлука дека има кршење на човековите права или основните слободи, за да ја суспендира (спорната) одлука.

(2) Постапките кон кои е посочено во точка 1 од овој дел треба да се спроведат со примена на, *mutatis mutandis*, одредбите за повторно отварање на постапките.

(3) Во повторно отворените постапки од судовите се бара да ги почитуваат законските ставови искажани во конечната пресуда на Европскиот суд за човекови права утврдувајќи прекршување на некое основно човеково право или слобода.“

ЗАКОНОТ

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 10 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

32. Жалителот се жали дека првостепената пресуда од 21 мај 2003 (како корегирана со одлуката од 12 јули 2005) и второ-степената пресуда од 8 ноември 2005 ја прекршиле неговата слобода на мисла и слобода на изразување. Всушност, тој се жали дека му било наредено да плати оштета за нарушување на угледот на А.Н., иако тој никогаш не го употребил зборот „*махинации*“ за да ги опише активностите на А.Н., дека никогаш не овластил објавување на содржината од телефонскиот разговор меѓу него и Др I.V., и дека втората статија точно не ја преставува содржината од тој разговор. Тој се потпира на член 9 и 10 од Конвенцијата.

33. Владата го успорила овој аргумент.

34. Судот повторува дека е важно карактеризацијата на фактите од случајот да биде во согласност со законот, и затоа не е обврзан со

карактеризацијата дадена од страна на жалителот или Владата. Жалбата се карактеризира со наводните факти во неа, а не само со правните основи или аргументи на кои таа се заснова (види, на пример *Şerife Yiğit против Турција* [ГЦ], бр. 3976/05, § 52, 2 ноември 2010; *Scoppola против Италија (бр. 2)* [ГЦ], бр. 10249/03, § 54, 17 септември 2009; и *Guerra и други против Италија*, 19 февруари 1998, § 44, *Извештаи од пресуди и одлуки* 1998-I).

35. Според Судот овој случај се однесува на правото да се разменуваат информации и идеи, односно, изразување на мислењето во медиумите, што е заштитена со членот 10 од Конвенцијата, а не слобода на мислата, која е заштитена со членот 9 од конвенцијата (види, *mutatis mutandis*, *Balenović против Хрватска* (дек.), бр. 28369/07, 30 септември 2010). Затоа оваа жалба треба да се испита само согласно член 10 од Конвенцијата, кој гласи:

„1. Секој има право на слобода на изразување. Ова право ја вклучува слободата да се донесуваат мислења и да се примаат и разменуваат информации и идеи без попречување на јавната власт и без оглед на границите. Овој член не ја спречува државата да побара дозвола од организациите за емитување, телевизиите или кината.

2. Остварувањето на овие слободи, кое со себе носи должности и одговорности, може да биде предмет на такви формалности, услови, рестрикции или казни кои се определени со закон и кои се неопходни во едно демократско општество, во интерес на националната безбедност, територијалниот интегритет или јавната сигурност, за спречување на неред или кривично дело, за заштита на здравјето или моралот, за заштита на угледот или правата на другите, за спречување на ширењето на доверливи информации или за одржување на авторитетот и непристрасноста на судството.“

A. Допустливост

36. Владата ја оспори допуштеноста на жалбата по два основа. Тие тврдат дека членот 10 беше неприменлив и дека, во секој случај, жалителот пропуштил да ги искористи домашните правни лекови.

1. Примена на член 10 од Конвенцијата

(a) Аргументи на странките

37. Владата забележала дека пред домашните судови, вклучувајќи го и Уставниот Суд, жалителот тврдел дека тој не бил автор на изјавите за кои му било наредено да плати оштета, и дека истите биле осмислени од новинарот кој го интервјуирал. Затоа тие заклучиле дека, инсистирајќи дека спорните изјави не биле негови, жалителот признал дека тој всушност не давал идеи или информации во рамките на значењето на член 10 од Конвенцијата. Со други зборови, жалителот во овој случај не можел да ужива во заштитата од овој член бидејќи не го остварил правото на слобода на изразување. Доколку Судот го утврдил спротивното и утврди прекршување на член 10 од Конвенцијата, то би предводело до апсурдна ситуација, бидејќи би утврдил прекршување на правото на жалителот за кое жалителот тврди дека не го остварил.

38. Жалителот одговорил дека тој ја остварил својата слобода на изразување при интервјуто со новинарот од *Imperijal (Имперујал)* во кое тој ја критикувал политиката на Министерот за здравство. Иако пресудите од домашните судови сугерираат дека нему не му било наредено да плати оштета за она што го кажал во интервјуто туку поради насловот и поради она што наводно го кажал во телефонскиот разговор со Др I.V., остварувањето на неговото право на слобода на изразување индиректно било загушено, бидејќи бил казнет за нешто што не го кажал (во тоа интервју).

(б) Оценка на Судот

39. Судот повторил дека степенот на одговорноста во клеветата немора да оди предалеку од сопствените зборови на личноста, и дека личноста не мора да биде одговорна за изјавите или наводите дадени од другите, било тоа да е издавач или новинар (види *Reznik против Русија*, бр. 4977/05, § 45, 4 април 2013). Затоа, во ситуација како во конкретниот случај, каде жалителот всушност тврди (види точка 38) дека припишувајќи му ги изјавите, во врска со интервјуто во кое тој ја критикувал политиката на Министерот за здравство, кои никогаш не ги дал и наредувајќи му да плати оштета за истите, домашните судови индиректно го потиснале остварувањето на правото на слобода на изразување, тој може да се потпре на заштитата од член 10 од Конвенцијата. Ова е вака бидејќи, доколку аргументот на жалителот е точен, оштетите кои му биле наредени да ги плати би го обесхрабриле да критикува на ваков начин во иднина (види, *see, mutatis mutandis, Lingens против австрија*, 8 јули 1986, § 44, Серија А бр. 103). Зато Судот утврдил дека член 10 од Конвенцијата е применет во конкретниов случај.

40. Следува дека приговорот на Владата за применливоста на член 10 од Конвенцијата мора да биде отстранет.

2. Неискористување на домашните правни средства**(а) Аргументи на странските**

41. Потпирајќи се на горенаведените аргументи во врска неприменливоста на член 10 од Конвенцијата (види точка 37 погоре), Владата изјавила дека, иако жалителот формално се повикал на тој член пред домашните судови, неговиот главен аргумент пред тие судови бил дека тој не ги дал изјавите за кои му било наредено да плати оштета. Според Владата, домашните правни средства соодветно би биле неискористени само ако жалителот, без оспорување бил автор

на тие изјави, се пожалил дека со нив го остварил своето право за слобода на изразување. Како и да е, тој не го направил тоа.

42. Жалителот посочил на горенаведените аргументи во однос на применливоста на член 10 од Конвенцијата (види точка 38 погоре) и изјавил дека жалејќи се за повреда на неговата слобода за изразување пред секој домашен суд тој соодветно ги искористил домашните правни средства.

(б) Оценка на судот

43. Судот забележува дека, имајќи ги во предвид аргументите на Владата (види точка 41 погоре), нејзиниот приговор за неискористување на домашните правни средства е тесно поврзан со нивниот приговор во однос на применливоста на член 10 од Конвенцијата (види точка 37 погоре). Затоа Судот посочува на наодите изнесени погоре, според кои жалителот во конкретниов случај може да се потпре на член 10 од Конвенцијата (види точка 39 погоре). Тој исто така забележува дека тој не го покренува проблемот со слобода на изразување пред домашните судови (види точки 25-26 погоре).

44. Следува дека приговорото на Владата за неискористување на домашните правни средства мора да се отстрани.

45. Судот дополнително забележува дека оваа жалба не е очигледно неоснована во рамките на значењето на член 35 § 3 од Конвенцијата. Тој исто така забележува дека не е допуштена по никој основ. Поради тоа мора да биде прогласена за допуштена.

Б. Основаност

1. Аргументи на странките

(а) Владата

46. Владата изјавила дека, доколку Судот го применил членот 10 од Конвенцијата во конкретниот случај, тие би признале дека има попречување со слободата на изразување на жалителот. Како и да е, ова попречување било законско, со легитимна цел и неопходно во едно демократско општество.

47. Владата тврди дека пресудата со која домашните судови му наредиле на жалителот да исплати отштета на А.Н. има законска основа, особено во делови 154 и 200 од Законот за облигациони односи (види став 28 погоре).

48. Попречувањето, исто така, има легитимна цел, имено, на заштита на угледот и правата на другите, во овој случај тужителот А.Н., кои биле жртви на навреда и клевета, за што жалителот како и списанието *Imperijal* (*Имперујал*), жалителот исто така, се одговорни.

49. За тоа дали попречувањето било „неопходно во едно демократско општество“, Владата истакнала дека на жалителот не му било наредено да плати отштета за своите критички забелешки за политиката на Министерот за здравство, туку поради насловот на статија во која забелешките кои биле објавени го содржеле зборот „*махинации*“, кој има негативна конотација, затоа што посочува на нечесно и бесрамно однесување. Субјективното мислење за дактивностите на А.Н. нема основа во фактите споменати во статијата. Имено, во поглед на втората статија, на жалителот му било наредено да плати оштета за ијавите презентирани како факт за кој домашните судови го утврдиле како несомнено невестинит. Овие изјави презентирани како факт исто така посочуваат на нечесно и бесрамно

однесување, и затоа тие се сметаат за клевета против засегнатата личност.

50. Што се однесува до пропорционалноста на попречување, Владата нагласила дека на жалителот му е наредено да плати штета за клеветите во износ од 30.000 хрватски куни, наместо да биде осуден за кривично дело: износот на општета според нив е скромна сума.

51. Владата понатаму изјавила, потпирајќи се на ставот на домашните судови (види став 20 погоре), дека ако жалителот бил свесен дека објавените информации не се точни, би можело да се очекува тој да побара од списанието *Imperijal (Имперујал)* да објави негирање, што тој не го сторил.

52. Имајќи го предвид горенаведеното, Владата тврди дека во пресудите на домашните судови за конкретниот случај член 10 од Конвенцијата не бил прекршен.

(б) Жалителот

53. Жалителот не се согласува. Тој стои на својот став дека немал намера да го навреи А.Н. во неговата приватна или професионална способност (како лекар). Наместо тоа, тој слободно ги изразил своите ставови, мислења и субјективни мислења за состојбата на здравството во Хрватска. Сепак, тој бил казнет за давање критички забелешки и изразување на своето несогласување со политиката на развој на здравствениот сектор за која А.Н.се залага.

54. Жалителот особено го оспорува тврдењето на Владата дека износот на оштетата која му било наредено да ја исплати бил скромен. Тој објаснил дека, покрај главната сума од 30.000 хрватски куни, тој, исто така, морал да плати 12,169.04 куни како законска затезна камата додадена на главниот износ на оштета, трошоците за постапката во износ од 23.088 куни и законски затезна камата додадена на главниот износ на трошоци, односно, вкупно 74,622.33 хрватски куни (види

точка 24 погоре). Тој износ тогаш бил еднаков на 10.000 евра. Со оглед на тоа дека тогаш жалителот веќе бил во пензија и дека порниот износот бил поголем од неговиот годишен приход, не може да се тврди дека сумата која ја платил била скромна.

55. Што се однесува до аргументот на Владата дека тој требал да ја негира објавена клевета како неточна (види точка 51 погоре), жалителот тврди дека, во согласност со делот 31 (2) од Законот за информации од јавен карактер (види точка 29 погоре), тоа трбало да го направи А.Н. а не тој кој треба да ја негира истата.

2. Оценка на Судот

(а) Дали имало попречување

56. Во поглед на горенаведените наоди, дека жалителот во конкретниот случај може да се потпре на член 10 од Конвенцијата (види точки 43-44 погоре), Судот смета дека пресудата за Општинскиот Суд во Загреб од 21 мај 2003 (коригирана со одлука на Судот на 12 јули 2005), која била потврдена со пресудата а Државниот Суд на Згареб на 8 ноември 2005, наредувајќи му на жалителот заедно и поединечно со издавачката компанија да му исплатат на А.Н.30 000 хрватски куни како надомест за нематеријална штета претрпена поради клеветите во насловот на првата и втората статија, и 23 088 хрватски куни за трошоците, претставувало попречување на неговото право за слобода на изразување.

(б) Законитост и легитимна цел

57. Судот исто така прифаќа дека попречувањето било "пропишано со закон", односно според деловите 154 и 200 од Законот за облигациони односи (види точка 28 погоре), и дека има легитимна цел, наменета за заштита на угледот или правата на другите во рамките на значењето на член 10 § 2 од Конвенцијата. Утврдувајќи дека

попречувањето со слободата на изразување на жалителот во конкретниот случај било законско и има легитимна цел, единственото прашање на Судот е да утврди дали тоа попречување е "неопходно во едно демократско општество".

(в) „Неопходност во едно демократско општество“

(i) Применливи принципи

58. Во овој поглед, следните општи принципи произлегуваат од судската пракса (види, на пример *Europapress Holding d.o.o. против Хрватска*, бр. 25333/06, § 54, 22 октомври 2009):

„(а) Тестот на неопходност во едно демократско општество бара од Судот да утврди дали спорното попречување кореспондира со неопходна општествена потреба. Државите договорнички имаат одредена граница на проценка при оценувањето дали таква потреба постои, но тоа оди рака под рака со Европските надзор, опфаќајќи ги законодавството и применетите одлуки, дури и оние дадени од страна на независни судови. Судот затоа е овластен да даде конечна одлука за тоа дали „ограничувањето“ е помирливо со слободата на изразување како заштитена со членот 10 ...

(б) Задачата на Судот при вршењето на својата надзорна функција не е да го заземе местото на надлежните домашни судови туку согласно член 10 да ги прегледува одлуките што ги донесуваат во согласност со нивните граници на проценка. Ова не значи дека надзорот е ограничен на утврдување дали одговорната Влада го искоритила своето правосвоето дискреционо право разумно, внимателно или во добра вера; она што Судот треба да направи е да го разгледа спорното попречување во поглед на случајот како целина, вклучувајќи ги содржината на коментарите дадени против жалителите и контекстот во кои се дадени ...

(в) Всушност, Судот мора да утврди дали причините изнесени од страна на националните власти за да го оправдаат попречувањето биле релевантни и доволни и дали преземените мерки биле пропорционално на легитимни цели. Притоа, Судот мора да се увери дека националните власти, базирајќи се на прифатлива оценка на релевантните факти, примениле стандарди кои се во согласност со принципите утврдени со член 10 ...

(г) При оценувањето на пропорционалноста на мешање, треба да се направи разлика помеѓу искажаните факти и субјективните мислења. Доколку може да се докаже постоењето на фактите, вистината на субјективните мислења не подлежи на докази, иако мора да има доволна фактичка основа да ги поддржат, доколку тоа не се направи тогаш е претерано (Id., § 76). Затоа, разликата меѓу фактите и субјективните мислења лежи во степенот на фактичките докази кој треба да се утврди ... Со други зборови, додека барањето да се докаже вистината на субјективното мислење е невозможно да се исполни и го прекршува член 10 ... , барањето да се докаже до разумен стандард на доказот дека фактичка изјава беше значително точна не е во спротивност на член 10 од Конвенцијата ...

(д) Природата и сериозноста на изречената казна се исто така фактори кои треба да се земат во предвид при оценувањето на пропорционалноста на попречување согласно член 10 од Конвенцијата ... Според Конвенцијата, надоместок за оштета за клевета мора пропорционално да биде поврзан со претрпената повреда на угледот... “

59. Осврнувајќи се на конкретните околности на конкретниов случај, Судот забележува дека домашните судови најпрвин утврдиле дека само издавачката компанија е одговорна за објавување на трите спорни статии во своето неделно списание *Imperijal (Империжал)*, и и наредил да му плати на А.Н. оштета за нематеријална штета претрпена од повреда на неговиот углед (види точки 14-15 погоре) во износ од 50 000 хрватски куни. Сепак, истите судови подоцна утврдиле дека жалителот исто така бил одговорен за две од овие три статии, и му наредиле да му исплати на А.Н. индивидуално и заедно со издавачката куќа 30.000 куни од горенаведените 50.000 куни за нематеријална штета (види точки 18 и 22-23 погоре). Особено, жалителот е одговорен (индивидуално и заедно со издавачката компанија) за фактот дека зборот „*махинации*“ се користи во насловот на првиот напис за да се опишат активностите на А.Н., како и за двете клевети кои, наводно, ги дал за време на телефонскиот разговор меѓу него и д-р IV, чија содржина е објавена во втората статија. Со оглед дека на жалителот тврди дека во неговото интервју тој никогаш не го употребил зборот

„махинации“, дека тој не дозволил објавување на спорниот телефонскиот разговор и дека втората статија не ја прикажува точно содржината на разговорот, од Судот прво е побарано да утврди дали одговорност на жалителот за клевета во овој случај отиде предалеку од неговите сопствени зборови (види точка 39 погоре).

(ii) *Првата статија*

60. Во првата статија, кој всушност е интервју со жалителот, кој ја критикуваше политиката на А.Н, Министер за здравство во тоа време. Во однос на оваа статија домашните судови утврдија дека жалителот (и издавачката компанија индивидуално и заедно) се одговорни за штетите само поради употребата на зборот „махинации“ во насловот за да се опишат активностите на А.Н. Особено, судовите утврдиле дека жалителот е одговорен за повреда на угледот на А.Н. и покрај фактот дека тој не го кажал спорниот израз во интервју и иако било јасно дека насловот - за кој, согласно член 14 (3) од Законот за информации од јавен карактер е исклучиво одговорен главниот уредник (види точка 29 погоре) – бил осмислен од страна на новинар кој го интервјуирал жалителот. Тие сметале дека е доволно тоа што жалителот, во своето сведочење пред судот, го прифатил насловот (види точка 19 погоре).

61. Судот утврдил дека овој заклучок донесен од страна на домашните не држи. За судот една работа е во печатот да се опишат нечии активности како „махинациите“, а сосема е друго да се согласи во судницата со таквиот опис, кога е осмислен од страна на некој друг и објавени во печатот. Судот е свесен дека под одредени околности во судницата искажувајќи клевета некому или повторно искажување на иста клевета може да претставуваат посебна причина за дејство за клевета. Меѓутоа, во овој случај причина за дејство се изјавите на жалителот во медиумите, а не оние што тој ги дал пред првостепениот суд во следната парнична постапка. Особено, домашните судови

утврдиле дека жалителот е одговорен за штетите поради зборот „*махинациите*“ употребен во насловот на статијата да се опишат активностите на А.Н., а не затоа што жалителот последователно се согласил со тој опис на сослушувањето пред првиот-првостепениот суд (види точка 23 погоре). Во тие околности, како што Судот веќе забелезал погоре (види точка 60 погоре), во делот 14 (3) од Законот информации од јавен карактер дека одговорност за зборовите во насловот на статијата можеше да се припише само на главниот уредник на списанието, а не на самиот жалител.

62. Затоа, што се однесува до насловот на првата статија, не може да се каже дека причините наведени од страна на домашните судови за утврдување на одговорноста на жалителот (индивидуално и заедно со издавачката компанија) за повреда на угледот А.Н. биле „релевантни и доволни“ и со тоа способни за оправдување на попречувањето во неговата слобода на изразување. Наместо тоа, со утврдувањето на одговорноста на жалителот поради насловот на првата статија овие судови ја прошириле неговата одговорност за клевета надвор од неговите зборови.

(iii) Втората статија

63. Втората статија ги содржи извадоците од еден телефонски разговор помеѓу жалителот и генерален секретар на неговата политичка партија д-р IV, во кој жалителот наводно изјавил дека се криело од јавноста дека А.Н. управувал со десет надзорни одбори и за тоа добивал висок надоместок. Во тој разговор жалителот исто така наводно го обвинил А.Н. дека му се заканувал со тоа што никогаш нема да стане професор се додека А.Н. бил Министер. Домашните судови утврдиле дека овие тврдења биле невистинити и клевети. Сепак, тие имале тешкотии да утврдат, со потребното ниво на

сигурност, дали жалителот всушност ги дал овие изјави, и ако е така дали тој се согласил со објавувањето на статијата, двете овие нешта жалителот ги негирал. Судовите најпосле утврдиле, базирајќи се исклучиво на сведочењето на новинарот на *Imperijal (Империжал)* кој кој интервјуирал жалителот, дека жалителот ја прераскажувал содржината на телефонскиот разговор на новинарот, толку прецизно што тој го објавил тоа. Затоа, тие одлучиле дека жалителот (заедно со издавачката компанија и индивидуално) е одговорен за нарушување на угледот на А.Н. Домашните судови, исто така, сметале дека дури и ако двете клевети се целосно измислени од страна на новинар, тоа не го ослободи жалителот од одговорност, како што тој, знаејќи дека содржината во статијата е неистинита, не ја негирал, ниту побарал од списанието да објави негирање (види точка 20 погоре).

64. Што се однесува до прашањето дали жалителот го овластил објавувањето на она што било кажано за време на телефонскиот разговор меѓу него и д-р IV, Судот забележува дека Општинскиот Суд на Згареб, во својата одлука од 30 април 2002 година, утврдила дека спорните информации по својата природа не барале овластување (види точка 15 погоре). Затоа Судот утврдил дека прашањето за овластување во конкретниот случај не е од значење за да се испитува дали правото на жалителот на слободата на изразување е прекршено.

65. Што се однесува на прашањето дали втората статија го пренесува точно она што жалителот го изјавил за време на спорниот телефонски разговор, Судот смета, поради причините наведени подолу, дека ова прашање треба да се анализира одделно за секоја искажана клевета. Во врска со ова тој повторил дека тоа е чувствително по однос на природата на својата улога, и дека мора да бидат претпазлив во преземањето на таа улога на првостепен суд, впрочем, што не го прави неминовен со оглед на околностите на конкретниот случај. Не е задача на Судот да ја замени својата

проценка на фактите со онаа на домашните судови, и како општо правило, тоа оние судови треба да ги оценат доказите пред нив. Иако Судот не е врзан со наодите на домашните судови, во нормални околности тој бара убедливи елементи за да може да отстапи од фактичките на оние судови (*Europapress Holding d.o.o.*, цитирано погоре, § 62). Тој сепак сметал дека ваквите елементи постоеле во случаите каде што одлуките на домашните судови не била засновани на „прифатлива проценка на релевантни факти“, и поред ова утврдиле прекршување, на пример, на член 10 (види *Chemodurov против Русија*, бр. 72683/01, §§ 28-29, 31 јули 2007), на член 11 (види *Alekseyev против Русија*, бр. 4916/07, 25924/08 и 14599/09, §§ 86-88, 21 октомври 2010) дури и на член 6 § 1 (види *Khamidov против Русија*, бр. 72118/01, §§ 170-175, 15 ноември 2007).

(α) Во поглед на наводната изјава на жалителот во врска со членството на А.Н. во надзорните одбори

66. Во поглед на наводната изјава на жалителот дека А.Н. управувал со десет надзорни одбори и за тоа примал висок надоместок, Судот, откако го споредил текстот на изјавата објавен во *Imperijal (Империјал)* (види точка 9 погоре) со сведочењето на жалителот пред првостепениот суд (види точки 12 и 17 погоре) утврдил дека домашните судови биле задолжени да оценат дали жалителот навистина дал таква изјава за време на телефонскиот разговор со д-р IV и дека тоа точно било објавено во втората статија. Имено, во своето сведочење пред првостепениот суд, жалителот признал дека за време на тспорниот елефонски разговор тој го спомнал членството во десетина надзорни одбори и примањето на надомест по таа основа. Иако е точно дека тој тврдел дека во тоа никогаш не го споменал името на А.Н., во своето сведочење, додал дека го споменал Министерот за здравство, а А.Н. тогаш бил Министер за здравство

(види точка 17 погоре). Затоа, постојат елементи што го довеле Судот да отстапи од наодот на домашните судови дека жалителот навистина ја дал спорната изјава и дека она е објавено во втората статија е точно. Затоа што тој наод се базирал на прифатлива оценка на релевантните факти.

67. Судот понатаму го прифатил ставот на домашните судови дека обвинувањето против А.Н.дека управува со десет надзорни одбори и за тоа добива висок надомест е фактичка изјава, која е докажана за невината. Судот исто така се согласува со домашните судови дека спорната изјава всушност е клевета, бидејќи посочувала на тоа дека А.Н.профитирал со својата политичка позиција (види точка 20 погоре).

68. Како резултат на тоа, бидејќи одговорноста на жалителот не оди подалеку од неговите сопствени зборови, и со оглед дека спорната изјава е лажна и клевета, Судот смета дека во однос на таа изјава за причините поради кои домашните судови утврдиле дека жалителот е одговорен (индивидуално и заедно со издавачката компанија) за повреда на угледот на А.Н. биле „релевантни и доволни“ за да се оправда попречувањето на слободата на изразување.

(б) Во поглед на изјавата на жалителот за наводната закана од А.Н.за напредокот на својата кариера

69. Во поглед на изјавата на жалителот дека А.Н. му се заканувал дека никогаш нема да биде професор, Судот забележал дека има голема разлика помеѓу текстот објавен во *Imperijal (Империял)* (види точка 9 погоре) и сведочењето на жалителот пред прво-степенит суд (види точки 12 и 17 погоре). Всушност, додека жалителот сведочел дека за време на телефонскиот разговор со д-р I.V. тој ги споменал заканите од А.Н. дека никогаш нема да биде професор (види точки 12 и 17 погоре), во тоа сведоштво нема ништо што би посочило дека жалителот исто така кажал дека А.Н. рекол „се додека сум јас Министер“, како што било објавено во втората статија. Дали

жалителот рекол дека А.Н. му се заканувал со овие збори или не, е важно затоа што одговорот на тоа прашање е од пресудно значење за прашањето дали на изјава на жалителот може да се смета како на фактичка изјава или субјективно мислење. Во оваа смисла, Судот повторува дека изготвувањето на заклучоци од постоечките факти, како што се, на пример, припишувањето или наметнувањето на мотиви или намери на нечие однесување, обично е наменето за пренесување мислења, и со тоа повеќе е слично на субјективното мислење (види *Nilsen and Johnsen против Норвешка* [GC], бр. 23118/93, § 50, ECHR 1999-VIII). Затоа, доколку жалителот во спорниот телефонски разговор му кажал на д-р I.V. дека А.Н. му се заканувал со зборовите „се додека сум јас Министер“, неговата изјава треба да се земе како изјава на факт и на тој начин подлежи на доказ. Од друга страна, пак, доколку жалителот му кажал на неговиот соговорник за време на разговорот за заканите од А.Н. без посочувајќи на оваа спорна фраза, неговите изјави треба да се сметаат за субјективни мислења. Доколку е како последното, тој не може да биде обвинет за тоа што разбирал дека она што А.Н. му го кажал на состанокот на здравство на 15 октомври 1996 е закана бидејќи, земајќи го во предвид записникот од тој состанок (види точка 13 погоре), тој според Судот имал доволно фактичка основа за да го поткрепи своето верување.

70. Од пресудите на домашните судови јасно произлегува дека тие утврдиле дека жалителот за време на спорниот телефонски разговор му кажал на својот соговорник дека А.Н. му се заканувал дека никогаш нема да биде професор се додека А.Х. бил Министер, и затоа ја оцениле ваквата изјава на жалителот како изјава на факт, што подоцна не можело да се докаже (види точка 20 погоре). Како и да е, имајќи ја во предвид важноста на принципот дека одговорноста на поединецот во клеветата не мора да се прошири надвор од неговите или нејзините сопствени зборови, како и потенцијалните ефекти кои го прекршуваат

тој принцип го имаат врз слободата на изразување (види точка 39 погоре), Судот утврди дека не постојат убедливи елементи за да го предводат да отстапи од овој фактички наод на домашните судови во конкретниот случај. Најпрвин, од наодите на домашните судови дека жалителот ја раскажал содржината од телефонскиот разговор на новинарот за тој да може да ја објави, не следува дека новинарот ја објавил точно. Бидејќи д-р I.V. и тројца други сведоци не можеле да потврдат дека жалителот ја искористил спорната фраза, и бидејќи жалителот категорично одбил дека го сторил тоа, се чини дека во отсуство на други докази (како аудио снимка на спорниот телефонски разговор меѓу жалителот и новинарот) овој наод се базирал само на сведоштвото на новинарот, чиј кредибилитет е сомнителен, како што тој очигледно имал корист да докаже дека она што го објавил било точно. За да се поткрепат фактичките наоди на домашните судови во вакви околности и да се прифати дека тужителот во случајот на клевета исполнил мал стандард на доказ прави да принципот на одговорност во клевета не треба да оди подалеку од неччи сопствени зборови да биде безначаен. Нивниот наод дека жалителот за време на спорниот телефонски разговор му кажал на својот соговорник дека А.Н. му се заканувал со фразата „се додека сум јас Министер“, затоа не се базира на прифатлива оценка на релевантните факти. Како резултат на ова, домашните судови погрешно ја оцениле изјавата на жалителот како изјава на факт, а не како субјективно мислење чија веродостојност не е подлежна на доказ. Иако е точно дека субјективните мислења можат да биде претерано во отсуство на било каква фактичка основа, Судот веќе утврдил дека не е така во овој случај (види точка 69 погоре).

71. Понатаму, во однос таа изјава, Судот, исто така, не можел да прифати дополнителен аргумент во образложението на домашните судови, според кој дури и ако новинарот ја осмислил содржината на телефонскиот разговор, односно, без било какво подоцнежено

објаснување од страна на барателот, тоа не може да го ослободи жалителот од одговорност, бидејќи можело да се очекува тој да ја одрече објавена клевета како неточна (види точка 20 погоре).

Судот не е свесен, а Владата не дала никакви докази, на било каква законска одредба или прецедентното право на домашните судови да побараат од обвинетите во случаи на клевета (парнична или кривична) да ја одрече или повлече клеветата, со цел да бидат исклучени од одговорност. Напротив, како што е тично истакнато од страна на жалителот (види точка 55 погоре), тоа бил А.Н. кој требал да ги негираа објавените клевети бидејќи, во согласност со делот 31 (2) од Законот за информации од јавен карактер (види точка 29 погоре), бил единствената личност во овој случај, кој има право да го негира објавеното.

72. Како резултат на тоа, бидејќи одговорноста на жалителот што се однесува до неговата изјава дека А.Н. му се заканил дека нема да стане професор се додека А.Н. е Министер, отиде подалеку од неговите сопствени зборови, дека тој немал потреба да го негира тоа, и со оглед дека тој имал доволна фактичка основа за поддршка на неговото верување дека А.Н. всушност му се заканил, Судот смета дека, што се однесува оваа изјава, причините наведени од страна на домашните судови за утврдување на жалителот за одговорен (индивидуално и заедно со издавачката компанија) за повреда на угледот на А.Н. не може да се сметаат како „релевантни и доволни“ за да се оправда попречувањето на слободата на изразување.

(iv) Заклучок

73. Во однос на горенаведеното, Судот заклучува дека попречувањето на слободата на жалителот на изразување во форма на пресудата на Општинскиот суд во Загреб од 21 мај 2003 година (како корегирани со одлука на судот од 12 јули 2005 година) нередудувањето да жалителот ги плати штетите за повреда на угледот на А.Н. не било

„неопходно во едно демократско општество“ се додека не го зема во предвид насловот на првата статија и на изјавата на жалителот објавена во втората статија дека А.Н. му се заканувал дека нема да стане професор .

Според ова, во конкретниов случај има прекршување на член 10 од Конвенцијата.

II. НАВОДНО ПРЕКРШУВАЊЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

74. Жалителот исто така се пожалил дека горенаведените парнични постапки биле нефер како и нивниот резултат. Тој се повикал на член 6 § 1, кој гласи:

„Во утврдувањето на неговите граѓански права и обврски... секој заслужува фер... судење... од страна на ... судот“

75. Судот забележува дека жалителот се пожалил на резултатот на постапката. Сепак, се додека резултатот е арбитражен, Судот не е во можност да го испита тоа според член 6 § 1 од Конвенцијата. Згора на тоа, не постои доказ дека судовите биле непристрасни или дека постапките биле нефер. Во секој случај, имајќи ги во предвид наодите според член 10 погоре, Судот не утврди дека е потребно да се испита понатаму до кој степен оваа констатација ќе влијае на правичноста на постапките.

76. Следува дека оваа жалба е неоснована согласно член 35 § 3 (а) од Конвенцијата како очигледно неоснован и мора да биде отфрлен во согласност со членот 35 § 4.

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

77. Членот 41 од Конвенцијата гласи:

„Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегната Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот“

A. Штета

78. Жалителот побарал 74.622.33 хрватски куни како надомест за материјална штета, што всушност претставува сумата која тој ја исплатил на А.Н. според пресудата од 21 мај 2005 на Општинскиот Суд во Загреб. Тој исто така побарал 50.000 хрватски куни како надомест на нематеријална штета.

79. Владата ги оспорила овие барања

80. Што се однесува до барањето на жалителот за надомест на материјална штета, Судот најпрвин забележал дека сумата која ја побарал одговара на износот на штетата, трошоците на постапката и пресметаната законска затезна камата на жалителот кој ја исплатил по донесувањето на пресудата на Основниот суд во Загреб од 21 мај 2003 година за клеветата кон А.Н. Судот понатаму повторува дека пресудата во кое има прекршување наметнува законска обврска на тужената држава да се стави крај на повредата и направи репарација на неговите последици. Ако националниот закон не дозволува - или овозможува само делумна - репарација, членот 41 го овластува Судот да го дозволи овој надомест кој изгледа дека е соодветен (види *Iatridis* против Грција (само надомест) [GC], бр. 31107/96, § § 32-33, ЕСЧП 2000-XI).

Во оваа смисла, Судот забележува дека, согласно член 428а од Законот за парнична постапка (види точка 31 погоре) жалителот може да бара повторно отворање на парничните постапки во однос на кој Судот утврдил повреда на Конвенцијата. Со оглед дека во конкретниот

случај е утврдена повреда на член 10 од Конвенцијата, во однос на насловот на првата статија и една од двете изјави кои жалителот ги кажал во втората статија (види точка 73 погоре), Судот смета дека во конкретниот случај најсоодветниот начин да се поправат последиците од тоа прекршување е повторно да се отвори спорната постапка. Како што следува дека домашниот закон дозволува таква репарација, Судот смета дека не постои барање за исплата на никаква сума на жалителот во однос на материјалната штета.

81. Од друга страна, Судот утврди дека жалителот сигурно претрпел нематеријална штета. Одлучувајќи на правична основа, Судот му доделува 1500 евра по тој основ, плус било каков данок пресметан на таа сума.

Б. Трошоци и расходи

82. Жалителот исто така побарал 41.348 хрватски куни за трошоците и расходи направени пред домашните судови и 12.030 хрватски куни за оние направени пред Судот.

83. Владата ги оспорила овие барања..

84. Според судската пракса, жалителот има право на надомест на трошоците и расходите, само доколку се покаже дека тие биле навистина и неопходно биле направени и биле разумни по обем. Во конкретниот случај, земајќи ги во предвид документите во негова сопственост и горенаведените критериуми, Судот смета дека е разумно сумата од 1630 евра да се исплатат на жалителот за трошоци и расходи направени во постапката, плус било каков пресметан данок. Од друга страна, во поглед на трошоците и расходите направени во домашните постапки, Судот смета дека тие мора да бидат отфрлени земајќи го во предвид фактот дека жалителот ќе биде во можност да има (релевантен дел од) овие трошоци надоместени во постапките следејќи ја неговата петиција за повторно отварање на постапката (види точка 80 горе, and

Vinčić и други против Србија, бр. 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06, 49388/06, 50034/06, 694/07, 757/07, 758/07, 3326/07, 3330/07, 5062/07, 8130/07, 9143/07, 9262/07, 9986/07, 11197/07, 11711/07, 13995/07, 14022/07, 20378/07, 20379/07, 20380/07, 20515/07, 23971/07, 50608/07, 50617/07, 4022/08, 4021/08, 29758/07 и 45249/07, § 65, 1 декември 2009).

В. Затезна камата

85. Судот смета дека е соодветно затезната камата да се исплати според најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат три процентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласува* жалбата што се однесува на слободата на изразување за допуштена, а остатокот од жалбата за недопуштен;
2. *Тврди* дека има прекршување на член 10 Конвенцијата;
3. *Тврди*

(а) дека одговорната држава, во рок од три месеци од датумот на донесување на конечната пресуда, треба да му ги исплати на жалителот, согласно член 44 § 2, следните суми, пресметани во хрватски куни според стапката валидна на денот на исплатата:

- (i) 1,500 евра (илјада и петстотини евра), плус било каков данок кој може да биде пресметан, во однос на нематеријалната штета;

(ii) 1,630 евра (илјада шесто триесет евра)¹, плус било каков данок кој може да биде пресметан, во однос на трошоци и расходи;

(b) дека по истекот на гореспоменатите три месеци се до исплатата ќе се наплати камата на гореспоменатите износи по стапка еднаква на најниската стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, за периодот до плус три процентни поени;

4. *Го отфрла* остатокот од барањето на жалителот за правичен надомест.

Изготвено на англиски и доставено во писмена форма на 19 септември 2013, согласно член 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Søren Nielsen
Секретар

Isabelle Berro-Lefèvre
Претседател

---

¹ Исправена на 5 ноември 2013: текстот гласи „5,600 евра (пет илјади и шестотини евра)“